

Randaberg kommune

Det kongelige kunnskapsdepartementet
Postboks 8119

0032 OSLO

Arkivsaknr.
09/1614-5

Arkivkode
A24 &13

Avd/Sek/Saksb
BAR/FEL/AJB

Deres ref.

Dato:
29.10.2009

MELDING OM VEDTAK: HØRINGSUTTALELSE - NOU 2009:18 - RETT TIL LÆRING

Hovedutvalg for oppvekst og levekår behandlet i møte 28.10.2009 sak 38/09. De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

1) Kommunen har plikt til å sikre språkkartlegging av barn fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn som ikke har en tilfredsstillende språkutvikling i norsk må begge språk kartlegges.

2) Rådmannen støtter utvalgsmedlem Jorun Sandsmarks særmerknader om at læringsboka ikke er godt nok utredet for bruk. I utgangspunktet er intensjonen med læringsboka god, men det foreligger ingen retningslinjer i forhold til form og innhold. Det er heller ikke stilt krav til personvern med tanke på bruk og oppbevaring.

Det finnes pr i dag rapporteringssystemer som fanger opp kravet til tidlig innsats. I tillegg vil læringsboka bidra til å øke omfanget av dokumentasjons og rapporteringsmengde, og den vil dermed ikke bidra til å frigjøre ressurser til lærings- og utviklingsarbeid. Læringsboka bør i så fall erstatte eksisterende rapporteringssystemer for å sikre minimal rapportering.

3) Rådmannen synes det er særs positivt at førskolebarns rettigheter som tidligere har vært hjemlet i to lovverk nå skal løses med å forankre disse rettighetene i ett lovverk; lov om barnehager.

Med tanke på tidlig innsats og tilrettelegging, støtter rådmannen forslaget til utvalget der en erstatter rett til spesialundervisning med rett til ekstra tilrettelegging.

4) Rådmannen støtter dermed utvalgets forslag til at Kunnskapsløftet gjennomgås med sikte på å gi fagplanene tydeligere innholdsmomenter, og at en får en mer helhetlig opplæringsplan.

5) Randaberg kommune er positive til at PPT og Statped skal være tettere på barnehager og skoler og at det er trukket opp skillelinjer mellom PPT og Statped sitt ansvarsområde.

Kommunen støtter også forslaget til den styrkingen som er tenkt for PP-tjenesten i form av kompetanseheving og nasjonalt utviklingssenter for tjenesten.

Videre støttes forslaget om behovet for en utdyping av hva systemrettet arbeid innebærer og ansvarsforholdet rundt det.

Kommunen støtter forslaget om at PP-tjenesten skal kunne henvise direkte til Barne- og ungdomspsykiatrien.

Forslaget om en bestemmelse om PPT i barnehageloven støttes.

Kommunen ønsker at Senter for atferdsforskning blir likestilt med Lillegården Kompetansesenter på fagfeltet læringsmiljø og atferdsvansker.

6) Rådmannen er positiv til at ordning med personlig koordinator * nedfelles i barnehageloven og opplæringsloven.

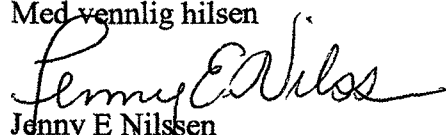
Rådmannen støtter foreslåtte tiltak som kan føre til et klart mandat og krav om samhandling mellom eksterne tjenesteytere på fylke-, region- og statlig nivå.

7) Rådmannen støtter forslagene om økt kompetanse i høringen.

Hovedutvalg for oppvekst og levekår gir sin tilslutning til Rådmannens merknader og forslag til vedtak.

Under punkt 6, første ledd tas *og individuell plan, inn i første ledd pkt. 6..

Med vennlig hilsen

Jenny E Nilssen
skolesjef

Anne Jorunn Bjørkum
rådgiver

Vedlegg: Sak – Høringsuttale til Rett til læring

Saksframlegg

Arkivsak: 09/1614-2

Sakstittel: HØRINGSUTTALELSE - NOU 2009:18 - RETT TIL LÆRING

K-kode: A24 &13

Saken skal behandles av:

Hovedutvalg for oppvekst og levekår

Rådmannens tilråding til vedtak:

... &&& Sett inn innstillingen under (ikke slett denne linjen) &&&

Hovedutvalg for oppvekst og levekår gir sin tilslutning til Rådmannens merknader og forslag til vedtak.

... &&& Sett inn innstillingen over (ikke slett denne linjen) &&&

... &&& Sett inn saksutredningen under (ikke slett denne linjen) &&&

Grunnlagsdokumenter:

NOU 2009:18 Rett til læring

Faktablad, vedlegg 1

Utvalgets forslag, vedlegg 2

Utvalgets mandat, sammensetning og arbeid. vedlegg 3

Bakgrunnen for saken:

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov, Midtlyngutvalget, overleverte sin innstilling NOU 2009:18 *Rett til læring* til kunnskapsministeren 2. juli i år. Kunnskapsdepartementet sender nå rapporten på høring for å få et best mulig grunnlag for videre arbeid og beslutninger på feltet.

Høringsfrist er 27.november 2009.

Saksopplysninger:

Rådmannen har ved denne høringen nedsatt en tverrfaglig gruppe bestående av PP-tjenesten, Skole og Barn og familie.

Et offentlig utvalg nedsatt av Kunnskapsdepartementet leverte sin innstilling som nå er på høring.

Utvalgets mandat er bredt og sammensatt. Mandatet bygger på det overordnede prinsipp om retten til tilpasset og likeverdig opplæring i en inkluderende skole for alle, samt prinsippet om universell utforming.

Utvalget bygger sin innstilling på fire sentrale utfordringer når det gjelder evnen til å gi tilpasset og likeverdig opplæring i en inkluderende barnehage/skole for alle:

- **Ensretting og mangel på hensyn til mangfoldet:** Barnehager og skoler forstår og behandler mennesker mer likt enn mangfoldet tilsier. I for stor grad tar man ikke hensyn til eller har forståelse for variasjon og ulikhet mellom mennesker.
- **Ulik forståelse og praktisering av regelverket:** Regelverket forstås og praktiseres ulikt fra kommune til kommune, fra skole til skole og innad på samme skole. Dette bidrar til store variasjoner i kvaliteten på opplæringen. Problemet er ikke nødvendigvis regelverket i seg selv, men heller måten det etterleves på.
- **Mangel på samordning og samarbeidskompetanse:** Opplæringen og hjelpeapparatet består av ulike instanser med delansvar for tiltak overfor barn, unge og voksne med særskilte behov. Ofte samvirker disse ikke godt nok med hverandre eller med barnehage og skole. Konsekvensene er at det utføres dobbeltarbeid, at det mangler helhet og sammenheng i tilbudet og at informasjon mangler og at foresatte i mange tilfeller blir sittende igjen med koordineringsansvaret.
- **Forhold knyttet til den spesialpedagogiske innsatsen:** Praktiseringen av spesialundervisningen gjør at begrepet har fått et uklart innhold, at den spesialpedagogiske innsatsen kommer for sent og at sammenhengene fra kartlegging/utredning og konkret pedagogisk handling ikke blir ivaretatt godt nok.

Utvalgets strategier og forslag:

- **Tidlig innsats og forebygging:** Barnehage- og skoleeier får en plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø. Det utvikles en ressursbank med varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler i oppfølging av barn og elever. *Læringsboka* innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.
- **Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen:** Retten til spesialundervisning erstattes av en rett til *ekstra tilrettelegging i opplæringen*. Retten utløses som i dag når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen skjer gjennom bruk av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak. Dersom det er klart hvilken tilrettelegging det er behov for og skole, foresatte og PP-tjenesten er enige om tiltakene, foreslår utvalget et vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering.
- **Tilpassede og fleksible opplæringsløp:** Alle elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer får tilbud om et 2+2-løp uavhengig av om de får læreplass eller ikke. Dersom eleven ikke får plass i lærebedrift, skal fylkeskommunen utvikle et tilbud med to års varighet på linje med opplæring i bedrift, eksempelvis gjennom elevbedrift. Fylkeskommunen videreutvikler og gjør opplæringstilbud med avvik fra læreplanen tilgjengelig for elever som ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring ikke har forutsetninger for studie- eller yrkeskompetanse.
- **PP-tjenesten og Statped tettere på:** Utvalget foreslår en klarere ansvarsfordeling mellom PP-tjenesten og statlig spesialpedagogisk støttesystem (Stedped.). PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker (områder med høy forekomst). Statped organiseres i fire spesialpedagogiske regionsentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord). Disse bistår kommunene med spesialisert kompetanse på områdene

syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskade og omfattende og sammensatte lærevansker. Som en følge av at regionsentrene skal arbeide med områder med lav forekomst, foreslås sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker avviklet i sin nåværende form.

- **Helhet krever tverrfaglig og tverretattlig samarbeid:** Bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven, og bestemmelsene i dagens særlover om individuell plan harmoniseres i de aktuelle lovverkene. Det innføres en rett til én tjenesteyter (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester. Det foretas en grenseoppgang mellom spesialisttjenesten innenfor opplæringssektoren (spesialpedagogiske regionsentre) og spesialisthelsetjenestene (barne- og ungdomsklinikkene) knyttet til deres ansvar og oppgaver overfor kommunene.
- **Økt kompetanse på alle nivå:** Den allmenne kvalifiseringen i relevante grunnutdanninger styrkes ut fra behovet for kompetanse knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner. Barnehager og skoler skal kunne håndtere utfordringer med relativt høy forekomst, eksempelvis knyttet til begynneropplæringen (lesing, skriving, regning) og samspillsvansker / psykiske vansker. Profesjonsorienteringen i de disiplinorienterte masterutdanningene styrkes når det gjelder praktisk-pedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren.

Rådmannens vurdering:

NOU 2009:18 er en omfattende melding med en rekke forslag som har betydning for opplæringsstilbudet for barn, unge og voksne med særskilte behov.

En kort oppsummering av bakgrunnen for forslagene som kommer frem i denne meldingen er

- 1 % av barna i barnehagen får spesialpedagogisk hjelp
- 7 % i grunnskolen får spesialundervisning.
- 20 – 25 % har behov for tilrettelegging.

Det hevdes at årsakene til at så mange har behov for tilrettelegging kan være individrelaterte men at det også i stor grad er systemsvakheter. I dagens skole er det for lite fokus på mangfold og skal barn oppleve likeverd må de forskjellsbehandles.

Det er i dag lik rett til utdanning, men det er ikke likeverd i utbytte av utdanningen. Det er gap mellom intensjon og realitet. Noen grupper elever kommer systematisk dårligere ut enn andre.

Det slås fast at et inkluderende fellesskap gir god læring og det stilles spørsmål rundt alle segregerte tilbud som det blir flere og flere av i norsk skole. Fokuset må rettes på utbytte og resultat heller enn aktivitet og tiltak.

Hovedproblemstillinger i norsk skole i dag er at det er ensretting og mangel på hensyn til mangfoldet. Det er ulik praksis og forståelse av regelverket. Det er mangel på samhandling og samarbeidskompetanse på mange nivå og det stilles spørsmål i forhold til den spesialpedagogiske innsatsen.

Virkemidlene for å gi bedre opplæring til alle elever er:

- Vi vet mye om hva som virker, denne kunnskapen må brukes
- Allmenne ordninger må forbedres
- Det er nødvendig med noe sterkere statlig styring
- Det trengs kompetanse, faglige rutiner, juridiske grep, organisatoriske tiltak og omfordeling av økonomiske ressurser for å bedre tilstanden.

Utvalget har lagt frem 6 strategier med 61 forskjellige forslag. Utvalget har vært bredt sammensatt og antallet særmerknader til NOU 2009:19 viser at det er mange perspektiv også innad i utvalget.

Rådmannen har tatt utgangspunkt i utvalgets strategier og forslag, og kommenterer disse.

TIDLIG INNSATS OG FOREBYGGING

Barnehage- og skoleeier får plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø. Meldingen stadfester viktigheten av tidlig innsats og barnehagen som læringsmiljø.

***Ressursbank**

Det foreslås at det utvikles en ressursbank med varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler i oppfølging av barn og elever. Rådmannen synes det er positivt med tilgjengelige verktøy og støtter forslaget. Det trenges en avklaring på hvem som får ansvaret for denne ressursbanken, noe som ikke fremgår av meldingen.

***Kommunen får plikt til å sikre språkkartlegging av barn fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges.**

Språkkartlegging av alle barn som går i barnehage er foreslått i St.meld.41 (2008-2009) som et nytt tiltak i alle barnehager fra barnet er 3 år. Mange kommuner har allerede kartleggingsverktøy i barnehagene og i Randaberg benytter barnehagene TRAS som systematisk kartleggingsverktøy fra barna er fylte 3 år. I høringen foreslås det at det for tospråklige barn i tillegg skal kartlegges *begge* språk. For Randaberg vil dette bety over 20 språk i tillegg til norsk. Det er i dag ikke tilgjengelig kompetanse for å gjennomføre et slikt tiltak. Rådmannen kan heller ikke se hensikten i et slikt forslag. Rådmannen ser derimot behovet for å få kartlagt språkutvikling generelt for de barna som ikke har et tilfredsstillende språkutvikling i norsk. Forslaget i høringen støttes ikke, men det foreslås følgende:

Forslag: Kommunen har plikt til å sikre språkkartlegging av barn fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn som ikke har en tilfredsstillende språkutvikling i norsk må begge språk kartlegges.

Det er i dag noe overlappende funksjoner når det gjelder kartlegging av språk- og kommunikasjonsferdigheter mellom helsestasjonen og barnehage. Mulighetene for å få til en god sammenheng mellom kartlegging og tiltak er først og fremst til stede i barnehage.

Helsestasjonen i Randaberg kartlegger språket ved 2,5 (SATS) og 4 års konsultasjonen (Språk 4). I Randaberg gjøres det ikke konsekvent av alle barn og brukes like ofte som et verktøy for å komme i dialog med barnet / foreldrene.

Helsestasjonen i Randaberg vil ved tvilstilfelle, enten det gjelder språket eller andre sider ved utviklingen, be om tillatelse til å snakke med barnehagen.

Rådmannen mener derfor at språkkartlegging av barn bør skje i barnehagen. For de barn som ikke har barnehageplass, bør helsestasjonen tilby slik kartlegging.

***Læringsboka**

Læringsbok innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående.

Utvalget foreslår *læringsboka* i sammenheng med plikten til kontinuerlig og systematisk oppfølging.

Læringsboka skal :

- fremme barnets og elevens læring, trivsel og personlig utvikling
- dokumentere barnehagens og skolens oppfølging, tilretteleggingsstrategier og læringsmiljø
- styrke samarbeidet og dialogen mellom barnehage/skole og hjemmet.
- sikre sammenheng og overganger i opplæringsløpet

Systematikken mellom det å oppdage utfordringer og det å sette realistiske mål og relevante tiltak, er hovedpoenget med læringsboka.

Kommentarer til læringsboka

Særmerknad fra utvalgsmedlem Jorun Sandsmark fra KS : - læringsbokas funksjon og omfang er ikke godt nok utredet. Videre at dens juridiske status er uklar. Hun mener at lovverket for barnehage- og skoleeier er klart nok i forhold til ansvar for å følge opp barn og elevers utvikling å læring.

Læringsbok ifht skole vil kunne innebære en ytterligere rettsliggjøring av skolen. Dette setter i tillegg krav til, og konsekvenser for, saksbehandlingsrutiner. Videre at forslaget til ny forskrift om vurdering i skolen § 3- 11, om undervegsvurdering, er svært dekkende for oppfølging av elevens læring, og at det er unødvendig å gjenta dette i nye/flere reguleringer.

Når det gjelder samarbeid med hjemmet foreslår utvalget at det i forhold til barnehagen gjennomføres minimum to foreldresamtaler pr år slik som i skolen. Barnehagene i Randaberg har pr i dag en foreldresamtale pr år og tilbyr ytterligere en samtale for de som ønsker det. Endringsforslaget vil derfor ikke være av stor betydning for barnehagenes praksis i Randaberg.

Samarbeid skole/hjem er nedfelt i forskrift til opplæringsloven kap. 3 § 3-2 kontakt med hjemmet . Skolene i Randaberg har i tillegg egne rutiner som ivaretar skole/hjem samarbeidet.

Som det fremkommer av punktene over skal blant annet læringsboka sikre sammenheng og overgang i opplæringsløpet. De nye vurderingsforskriftene med blant annet krav til undervegsvurdering fra 1. klasse vil sikre kontinuitet og sammenheng i opplæringsløpet. I tillegg har Randaberg kommune v/ representanter for barnehage og skole utarbeidet rutiner for overgang barnehage /skole i egne dokumenter. Kommunen har også utarbeidet brosjyre for denne praksisen. Det har nylig blitt foretatt evaluering av ordningen som viser seg å fungere godt for både skole og barnehage.

I kap 13 om *Tidlig innsats og forbygging* foreslår utvalget at dokumentasjons – og rapporteringsarbeid i barnhage og skole begrenses til det som tjener barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø. Omfanget av dokumentasjons og rapporteringssystemer må derfor gjennomgås med sikte på å skape mer sammenheng og frigjøre ressurser til lærings –og utviklingsarbeid.

Forslag:

Rådmannen støtter utvalgsmedlem Jorun Sandsmarks særmerknader om at læringsboka ikke er godt nok utredet for bruk. I utgangspunktet er intensjonen med læringsboka god, men det foreligger ingen retningslinjer i forhold til form og innhold. Det er heller ikke stilt krav til personvern med tanke på bruk og oppbevaring.

Det finnes pr i dag rapporteringssystemer som fanger opp kravet til tidlig innsats. I tillegg kan læringsboka bidra til å øke omfanget av dokumentasjons og rapporteringsmengde, og den vil dermed ikke bidra til å frigjøre ressurser til lærings –og utviklingsarbeid. Læringsboka bør i så fall erstatte eksisterende rapporteringssystemer for å sikre minimal rapportering.

RETT TIL EKSTRA TILRETTELEGGING I OPPLÆRINGEN

***Barn før opplæringspliktig alder**

Førskolebarns rettigheter til særskilte tiltak er i dag hjemlet i to lovverk. Det har i tillegg vært organisert ulikt og blitt finansiert via to systemer. Det har vært uheldig og det er derfor særs positivt at det nå skal løses med å forankre disse rettighetene i ett lovverk; lov om barnehager. Det er likevel viktig å påpeke at rettighetene må formuleres slik at ikke barnas rettigheter svekkes.

***Barn i opplæringspliktig alder**

Det overordnede og generelle prinsippet for all opplæring er at all opplæring skal tilpasses evner og forutsetninger hos den enkelte elev. I dagens kapittel 5 i opplæringsloven skilles det mellom ordinær opplæring og spesialundervisning, og bestemmelsen om spesialundervisning kommer til anvendelse når eleven ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet.

Begrepet ekstra tilrettelegging gir en bedre beskrivelse av skolens ansvar og fokus på miljøet – skolen skal tilrettelegge på ulike måter – enn spesialundervisningsbegrepet som handler mer om individet og kompenseringstiltak for individet. Tanken er at skolen skal tilrettelegge på et tidlig tidspunkt ved behov, uten at det må skrives en sakkyndig vurdering. Utvalget er opptatt av at eleven skal få den hjelp som er nødvendig så raskt som mulig, og at plikten til å tilpasse opplæringen ikke utsettes i påvente av nærmere vurdering. Tilretteleggingen skal være formålstjenlig og av kort varighet, slik at ytterligere tiltak som krever større organisatoriske endringer ikke blir nødvendig. Dette vil kunne forhindre stigmatiserende tiltak. Det er kun når det kreves avvik fra læreplanen, når skolen ikke har kompetanse eller når skolen eller foresatte krever det, at PPT skriver sakkyndig vurdering. Vurderingen av hvilken tilrettelegging eleven har behov for kan likevel gjøres i samarbeid med PP-tjenesten. PP-tjenesten vil med denne omleggingen kunne få frigitt tid til veiledning og andre systemrettede tiltak som skolen ofte ber om.

Forslag:

Rådmannen synes det er særs positivt at førskolebarns rettigheter siom tidligere har vært hjemlet i to lovverk nå skal løses med å forankre disse rettighetene i ett lovverk; lov om barnehager.

Med tanke på tidlig innsats og tilrettelegging, støtter rådmannen forslaget til utvalget der en erstatter rett til spesialundervisning med rett til ekstra tilrettelegging.

TILPASSEDE OG FLEKSIBLE OPPLÆRINGSLØP

Utvalget foreslår at barnehage –og skoleeiere forsterker rutinene for overganger og samarbeid mellom barnehage, skoler og lærebedrifter.

***Overgang barnehage – skole**

"Fra eldst til yngst" – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole

I juni 2008 publiserte Kunnskapsdepartementet en veileder som hadde som formål å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole og skape en god overgang for barn når de begynner på skolen. Den var også ment å skulle være til hjelp for kommuner, barnehager og skoler i forhold til å få på plass rutiner for samarbeid. Å oppleve sammenheng mellom barnehage og skole og være trygg i overgangsfasen gir et godt grunnlag for det videre opplæringsløpet.

Randaberg kommune startet et arbeid høsten 2007 der målet var å utarbeide rutiner for overgang barnehage –skole. Rutinedokumentet ble ferdigstilt høsten 2008. Det ble foretatt en evaluering sept-09 som viser at rutinene synes å fungere etter intensjonen.

Formål med samarbeidet i Randaberg kommune

Skoler og barnehager bør i fellesskap tilrettelegge overgangen på en slik måte at de:

- Skaper forutsigbarhet, trygghet og positive forventninger hos skolestarteren og foresatte. Dette ivaretas ved å ha likhet i oppstartsrutinene ved alle barnehager og skoler i Randaberg kommune.
- Gi tilstrekkelig informasjon om den enkelte skolestarter til skolens personale, slik at den enkelte skolestarter kan tas imot ut fra egne forutsetninger.

Det er gjennom en rutinebeskrivelse skissert ansvarsoppgaver både for barnehagen og skolen. Disse inneholder en detaljert beskrivelse av oppgavene til begge parter.

***Overgang grunnskole – videregående skole**

Kunnskapsløftet

De første rapportene av evalueringen av Kunnskapsløftet er kritiske til læreplanen for å ikke være tydelig nok på innholdsmomenter i sin utforming. På bakgrunn av dette ønsker utvalget en gjennomgang av læreplanverket.

Randaberg kommune har lagt ned et betydelig arbeid i utformingen av lokale læreplaner med tanke på å tydeliggjøre sammenheng og progresjon i opplæringen. Til tross for at skolene får frihet/ansvar for å definere innholdet i opplæringen selv, er det viktig at Kunnskapsløftet blir et helhetlig og konsistent styringsdokument og arbeidsgrunnlag for opplæringen.

Forslag:

Rådmannen støtter dermed utvalgets forslag til at Kunnskapsløftet gjennomgås med sikte på å gi fagplanene tydeligere innholdsmomenter, og at en får en mer helhetlig opplæringsplan.

***Fleksibelt opplæringsløp**

Fleksibelt opplæringsløp er hovedsaklig knyttet til videregående opplæring og muligheter i forhold til utdanningsprogram og dens organisering. For ungdomsskolen er fleksibelt opplæringsløp knyttet til 25% regelen som gir muligheter for å omdisponere timetallet mellom fag.

En kartlegging fra Utdanningsdirektoratet tyder på at muligheten med å omdisponere inntil 25% av timetallet mellom fag på ungdomstrinnet i liten grad brukes i dag.

I St.meld. nr 44(2008-2009) *Utdanningslinja* foreslår departementet at det utarbeides veiledningsmateriell med eksempler på hvordan omdisponering av timetallet kan skje. Nordlandsforskning begrunner det med reglenes utforming, manglende modeller, organisering og ressurser og manglende oppmerksomhet. Dette betinger en annen og mer fleksibel innretning på bestemmelsene, sammen med konkrete modeller for hvordan ordningen kan brukes. Utvalget oppfordrer til at dette utredes nærmere.

Forslag:

Rådmannen støtter utvalgets oppfordring om utredning i forhold til å utarbeide veiledningsmateriell med eksempler på hvordan omdisponering av timetallet kan skje..

PP-TJENESTEN OG STATPED TETTERE PÅ

Det er positivt at det blir gitt føringer om at PP-tjenesten og Statped skal være tettere på barnehager og skoler. Randaberg interkommunale PPT får tilbakemelding fra barnehager og skoler at det er et lett tilgjengelig PP-kontor. Det er nok mer problematisk med det Statped-systemet som kommunen kan bruke. Staped-Vest er hovedsakelig lokalisert i Bergen med en liten filial i Stavanger. Avstanden gjør nok at en søker sjelden hjelp fra dette systemet. Det blir i utredningen også gått opp noen skillelinjer mellom PPT sitt arbeidsfelt og Statped sitt arbeidsfelt på den måten at PPT skal ta seg av de mest høyfrekvente vanskegrupper og Statped de sjeldneste vanskegruppene. Dette kan bidra til at det kan være lettere å vite når en bør henvise til Statped-systemet.

Det blir i utredningen foreslått flere tiltak for å styrke PP-tjenesten; bl. a et nasjonalt utviklingssenter og et femårig kompetanseutviklingsprogram for PP-tjenesten. Dette vil kunne bidra til at PP-tjenesten blir en bedre støttespiller for barnehager og skoler både på individ- og systemnivå og at barn/elever får et mer likeverdig PP-tilbud i landet.

PP-tjenesten skal både gi individrettede og systemrettede tjenester. Skole og barnehage bruker PP-tjenesten helst til individrettede saker. Svært sjelden blir PPT forespurt om å bidra med systemrettede tiltak, f.eks. hjelp til å utbedre læringsmiljøet i en klasse/en skole. PPT har selv kommet med forslag til systemrettede tiltak overfor barnehager og skoler, men det kan virke som om barnehager og skoler helst ser oss i den "individrettede" rollen. Utvalget foreslår en utdyping av hva systemrettet arbeid er og en presisering av hva slikt arbeid innebærer og ansvarsforholdet rundt det. Det er det behov for.

Utvalget foreslår at PPT skal kunne henvise direkte til Barnehabiliteringen og Barne- og ungdomspsykiatrien. I Rogaland kan PP-tjenesten henvise direkte til Barnehabiliteringen, men ikke til Barne- og ungdomspsykiatrien (BUPA). PPT henviser mange saker til BUPA via legen. Både foreldre, barnehager, skoler og PP-tjenesten oppfatter det systemet som eksisterer som svært tungvint. Randaberg støtter utvalgets forslag om at PP-tjenesten skal kunne henvise direkte til Barne- og ungdomspsykiatrien.

Det foreslås å ta inn en bestemmelse i barnehageloven om PP-tjenesten. Barnehagen har fått en tydeligere plass i opplæringsløpet de siste årene og utvalget vurderer at PP-tjenesten må være en aktiv deltaker i utviklings- og læringsmiljø også i barnehagen. I dag er ikke PP-tjenestens rolle overfor barnehagen omtalt annet enn i §5-7 i opplæringsloven. I Randaberg har praksis vært at PP-tjenesten har hatt en langt mer aktiv rolle enn det som fremgår av lovverk og barnehagene har også klare forventninger til PP-tjenesten. Forslaget støttes.

Senter for atferdsforskning blir ikke nevnt i utredningen som en del av Statpedsystemet. Det er kun Lillegården Kompetansesenter som blir nevnt i forhold til atferdsvansker og læringsmiljø. Senter for atferdsforskning har meget god kompetanse på sitt fagfelt, og det er svært positivt at senteret er tett på; også geografisk. Dessuten er senteret knyttet opp mot et universitetsmiljø allerede. Randaberg ønsker at Senter for atferdsforskning blir likestilt med Lillegården Kompetansesenter når det gjelder bidrag på dette feltet.

Forslag:

Randaberg kommune er positive til at PPT og Statped skal være tettere på barnehager og skoler og at det er trukket opp skillelinjer mellom PPT og Statped sitt ansvarsområde.

Kommunen støtter også forslaget til den styrkingen som er tenkt for PP-tjenesten i form av kompetanseheving og nasjonalt utviklingssenter for tjenesten.

Videre støttes forslaget om behovet for en utdyping av hva systemrettet arbeid innebærer og ansvarsforholdet rundt det.

Kommunen støtter forslaget om at PP-tjenesten skal kunne henvise direkte til Barne- og ungdomspsykiatrien.

Forslaget om en bestemmelse om PPT i barnehageloven støttes.

Kommunen ønsker at Senter for atferdsforskning blir likestilt med Lillegården Kompetansesenter på fagfeltet læringsmiljø og atferdsvansker.

HELHET KREVER TVERRFAGLIG OG TVERRETATLIG SAMARBEID

Det er en naturlig videreføring at barn og elever som mottar langvarige og koordinerte tjenester etter lov om barnehager og opplæringsloven utløser rettighet til individuell plan på lik linje med lov om sosialtjenester og helselovgivning.

Randaberg kommune har langt på vei allerede gjennomført dette, men ser en styrke i at det rettighetsfestes i lovverket for barnehager og skoler. Ordning med personlig koordinator er også i stor grad gjennomført via lokale retningslinjer i kommunen, men også her er rådmannen positiv til at rettigheten styrkes ytterligere via lovverket.

Et klart forbedringsområde er en rolleavklaring mellom eksterne tjenesteytere på fylke-,region og statlig nivå. Rådmannen støtter foreslåtte tiltak som kan føre til et klart mandat og krav om samhandling.

I de foreslåtte administrative grep er det viktig at nedbygging og overføring til andre nivå foregår i riktig rekkefølge. Det vil si at oppbygging av kommunalsektor må foregå før foreslått nedbygging av de kompetansemiljø som i dag ivaretar kommunene.

Forslag:

Rådmannen er positiv til at ordning med personlig koordinator nedfelles i barnehageloven og opplæringsloven.

Rådmannen støtter foreslåtte tiltak som kan føre til et klart mandat og krav om samhandling mellom eksterne tjenesteytere på fylke-, region- og statlig nivå.

KOMPETANSE PÅ ALLE NIVÅ

Behovet for både mer og ny kompetanse og kombinasjon av kompetanser kommer tydelig frem i nesten alle sammenhenger der mandatets problemstillinger berøres. Utvalget mener derfor at økt kompetanse er en hovedstrategi for å styrke barnehagens og skolens evne til å skape inkluderende miljøer.

Forslag:

Rådmannen støtter forslagene om økt kompetanse i høringen.

ØKONOMISKE OG ORGANISATORISKE KONSEKVENSER

Etter utvalgets vurdering vil de forslagene som er fremmet ikke kreve utgifter for staten eller kommunal sektor, samlet sett.

For kommunal sektor skal betydelige oppgaver overføres til skole- og barnehageeier, samt flere oppgaver til PP-tjenesten. Oppbygging i kommunal sektor må foregå før nedbygging av kompetansemiljøene, og det er derfor viktig at de økonomiske overføringene er i takt med dette.

Dersom kartlegging av flerspråklige barn også skal innebefatte barnets andre språk, vil det medføre betydelige merkostnader for den enkelte kommune som det i dag ikke er dekning for.

Det samme vil gjelde den betydelige kompetansehevingen som skal gjennomføres, samtidig som dagens driftsnivå skal opprettholdes.

Av erfaring er slike omfattende endringer ikke uten kostnad for kommunene.

Rådmannen vil derfor påpeke nødvendigheten av å overføre tilstrekkelige midler til kommunen for at tiltakene kan iverksettes.

Forslag til vedtak:

** Kommunen har plikt til å sikre språkkartlegging av barn fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn som ikke har en tilfredsstillende språkutvikling i norsk må begge språk kartlegges.*

** Rådmannen støtter utvalgsmedlem Jorun Sandsmarks særmerknader om at læringsboka ikke er godt nok utredet for bruk. I utgangspunktet er intensjonen med læringsboka god, men*

det foreligger ingen retningslinjer i forhold til form og innhold. Det er heller ikke stilt krav til personvern med tanke på bruk og oppbevaring.

Det finnes pr i dag rapporteringssystemer som fanger opp kravet til tidlig innsats. I tillegg vil læringsboka bidra til å øke omfanget av dokumentasjons og rapporteringsmengde, og den vil dermed ikke bidra til å frigjøre ressurser til lærings –og utviklingsarbeid. Læringsboka bør i så fall erstatte eksisterende rapporteringssystemer for å sikre minimal rapportering.

**Rådmannen synes det er særs positivt at førskolebarns rettigheter som tidligere har vært hjemlet i to lovverk nå skal løses med å forankre disse rettighetene i ett lovverk; lov om barnehager.*

Med tanke på tidlig innsats og tilrettelegging, støtter rådmannen forslaget til utvalget der en erstatter rett til spesialundervisning med rett til ekstra tilrettelegging.

** Rådmannen støtter dermed utvalgets forslag til at Kunnskapsløftet gjennomgås med sikte på å gi fagplanene tydeligere innholdsmomenter, og at en får en mer helhetlig opplæringsplan.*

** Randaberg kommune er positive til at PPT og Statped skal være tettere på barnehager og skoler og at det er trukket opp skillelinjer mellom PPT og Statped sitt ansvarsområde.*

Kommunen støtter også forslaget til den styrkingen som er tenkt for PP-tjenesten i form av kompetanseheving og nasjonalt utviklingssenter for tjenesten.

Videre støttes forslaget om behovet for en utdyping av hva systemrettet arbeid innebærer og ansvarsforholdet rundt det.

Kommunen støtter forslaget om at PP-tjenesten skal kunne henvise direkte til Barne- og ungdomspsykiatrien.

Forslaget om en bestemmelse om PPT i barnehageloven støttes.

Kommunen ønsker at Senter for atferdsforskning blir likestilt med Lillegården Kompetansesenter på fagfeltet læringsmiljø og atferdsvansker.

** Rådmannen er positiv til at ordning med personlig koordinator nedfelles i barnehageloven og opplæringsloven.*

Rådmannen støtter foreslåtte tiltak som kan føre til et klart mandat og krav om samhandling mellom eksterne tjenesteytere på fylke-, region- og statlig nivå.

** Rådmannen støtter forslagene om økt kompetanse i høringen.*

Saksbehandler:

Rådgivere Marianne Kahrs og Anne Jorunn Bjørkum

Særutskrift:

... &&& Sett inn saksutredningen over (ikke slett denne linjen) &&&